

Όλο το χρονικό από το 1991 - Το πολιτικό παρασκήνιο, τα λάθη, οι παραλείψεις και οι

Πώς τα Σκόπια κατάφεραν να αρπ

ΑΝΑΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΑΠΟ
ΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ «NEWSBEAST»

Η υπόθεση με τη γκάφα του υπουργού Μεταναστευτικής Πολιτικής, Γιάννη Μουζάλα, που αποκάλεσε τα Σκόπια «Μακεδονία» και οι αναταράξεις στην κυβέρνηση έφεραν στο προσκήνιο το ζήτημα της ονομασίας της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας. Μια υπόθεση που έχει προκαλέσει απογοητεύσεις υπουργών, την πτώση ουσιαστικά μιας κυβέρνησης, ογκώδεις διαδηλώσεις και δάκρυα πολιτικών.

Σήμερα, 25 χρόνια μετά, το θέμα της ονομασίας των Σκοπίων (που λόγω αποτυχίας της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής το 95% του κόσμου αποκαλεί Μακεδονία) συνεχίζει να προκαλεί αναταράξεις όποτε το όνομα «Μακεδονία» ακούγεται από ελληνικά χείλη, ωστόσο βρίσκεται διαρκώς στο στόμα όλων των Ευρωπαίων, ειδικά το τελευταίο χρονικό διάστημα με τον εγκλωβισμό των προσφύγων στην Ελλάδα και το κλείσιμο των συνόρων. Όλοι οι Ευρωπαίοι, ακόμη και παρουσία Ελλήνων πολιτικών, αποκαλούν τη FYROM «Μακεδονία»...

Για το ελληνικό υπουργείο Εξωτερικών το ζήτημα του ονόματος της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας δεν είναι απλώς μια διαφορά περί ιστορικών γεγονότων ή συμβόλων. Πρόκειται για τη συμπεριφορά ενός κράτους μέλους των Ηνωμένων Εθνών, της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας, η οποία αντιστατεύεται τις θεμελιώδεις αρχές της διεθνούς έννομης τάξης, και πιο συγκεκριμένα τον σεβασμό της καλής γειτονίας, της κυριαρχίας και της εδαφικής ακεραιότητας. Ωστόσο παρά τις όποιες προσπάθειες έγιναν τα τελευταία 25 χρόνια η διαφορά παραμένει ανάμεσα στην Ελλάδα και την ΠΓΔΜ.

Η ιστορία από το 1991

Το ζήτημα του ονόματος προέκυψε το 1991, όταν τα Σκόπια αποσχίστηκαν από την ομοσπονδιακή Γιουγκοσλαβία και ανακήρυξαν την ανεξαρτησία τους υπό το όνομα «Δημοκρατία της Μακεδονίας». Η Βουλή της τότε Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας στα Σκόπια, που προήλθε από τις εκλογές της 11ης Νοεμβρίου 1990, ψηφίζει τη διακήρυξη ανεξαρτησίας από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας και ο πανεπιστημιακός Νικόλα Κλιούσεφ αναλαμβάνει την πρωθυπουργία του νέου κράτους. Άμεσα με συ-

νταγματική τροποποίηση απαλείφει το Σοσιαλιστική από την ονομασία του γειτονικού κράτους και αυτοανακηρύσσεται σε «Δημοκρατία της Μακεδονίας».

Συγκεκριμένα, η Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας ανακήρυξε την ανεξαρτησία της το 1991, βασίζοντας την ύπαρξη της ως ανεξάρτητο κράτος στην τεχνητή έννοια του «μακεδονικού έθνους», η οποία καλλιεργήθηκε συστηματικά μέσω της πλαστογράφησης της ιστορίας και της καπνελιάς της αρχαίας Μακεδονίας, για λόγους καθαρής πολιτικής σκοπιμότητας.

Η Ελλάδα αντέδρασε έντονα στην υποκλοπή της ιστορικής και πολιτιστικής της κληρονομιάς και το θέμα ήλθε στο Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, το οποίο με δύο αποφάσεις του συνιστά την εξεύρεση ταχείας διευθέτησης για το καλό των ειρηνικών σχέσεων και της καλής γειτονίας στην περιοχή.

Το 1991 πραγματοποιείται συνάντηση του Έλληνα Υπουργού Εξωτερικών Αντώνη Σαμαρά με τον Πρόεδρο της Σερβίας Σλόμποταν Μιλόσεβιτς στο Βελιγράδι. Αργότερα θα γίνει γνωστό ότι ο Μιλόσεβιτς πρότεινε κοινά σύνορα Σερβίας-Ελλάδας και ουσιαστικά διχοτόμηση της «Δημοκρατίας της Μακεδονίας», πρόταση που απέρριψε ο Σαμαράς. Στις 3 Δεκεμβρίου του 1991 ο πρόεδρος Κίρο Γκλιγκόροφ ζητά διεθνή αναγνώριση της χώρας του ως «Δημοκρατία της Μακεδονίας» με επιστολή του προς τους ηγέτες

όλων των κρατών του κόσμου. Την αμέσως επόμενη μέρα το Υπουργικό Συμβούλιο υπό τον Κωνσταντίνο Μητσοτάκη ασχολείται με το Μακεδονικό και καταλήγει σε τρεις όρους για την αναγνώριση της «Δημοκρατίας της Μακεδονίας»: α) Να αλλάξει η ονομασία «Μακεδονία», β) Να αναγνωρίσει ότι δεν έχει εδαφικές βλέψεις κατά της Ελλάδας και γ) Να αναγνωρίσει ότι στην Ελλάδα δεν υπάρχει «μακεδονική μειονότητα». Η Βουλγαρία γίνεται η πρώτη χώρα που αναγνωρίζει την ΠΓΔΜ με το συνταγματικό της όνομα («Δημοκρατία της Μακεδονίας») στις αρχές του 1992 και έκτοτε οργανώνεται ένα μεγάλο κύμα διαδηλώσεων στην Ελλάδα. Εκατοντάδες χιλιάδες άτομα συμμετέχουν στο Παμμακεδονικό Συλλαλητήριο της Θεσσαλονίκης για το ζήτημα της ονομασίας της αυτοαποκαλούμενης «Δημοκρατίας της Μακεδονίας». Η περίοδος εκείνη είναι ιδιαίτερα πυκνή σε πολιτικό χρόνο και ταραγμένη.

Στις αρχές του 1992 συγκαλείται η πρώτη σύσκεψη των πολιτικών αρχηγών υπό τον Πρόεδρο της Δημο-

κρατίας Κωνσταντίνο Καραμανλή για το θέμα των Σκοπίων. Ο Κωνσταντίνος Μητσοτάκης ως πρωθυπουργός, ο Ανδρέας Παπανδρέου, η Αλέκα Παπαρήγα και η Μαρία Δαμανάκη, παρουσία του Υπουργού Εξωτερικών Αντώνη Σαμαρά, συμφωνούν για κοινή γραμμή πλεύσης, σε μια ονομασία που δεν θα περιέχει τη λέξη «Μακεδονία» ή παράγωγά της.

Ωστόσο η πορτογαλική προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δια του υπουργού Εξωτερικών Ζοζέ Πινέιρο, προτείνει συμβιβασμό με αποδοχή από την πλευρά της Ελλάδος μιας σύνθετης ονομασίας για το κράτος των Σκοπίων, με επικρατέστερη ονομασία «Νοβοματισεντόνια» («Νέα Μακεδονία»). Πρόκειται για το λεγόμενο «Πακέτο Πινέιρο», που τότε προκάλεσε διάσταση στις σχέσεις του πρωθυπουργού Κωνσταντίνου Μητσοτάκη και του υπουργού Εξωτερικών Αντώνη Σαμαρά.

Στις 13 Απριλίου 1992 συγκλήθηκε το συμβούλιο των πολιτικών αρχηγών για το ζήτημα της ονομασίας της ΠΓΔΜ υπό τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας Κωνσταντίνο Καραμανλή χωρίς την παρουσία της γ.γ. του ΚΚΕ, Αλέκας Παπαρήγα. Αποφασίζεται να απορριφθεί το «πακέτο Πινέιρο» και η Ελλάδα να αναγνωρίσει το ανεξάρτητο κράτος των Σκοπίων μόνο αν τηρηθούν οι όροι της ΕΟΚ που συμφωνήθηκαν στις 16 Δεκεμβρίου 1991 και αν η ονομασία δεν περιλαμβάνει τη λέξη Μακεδονία ή παράγωγά της.

Κατά τη διάρκεια της συνέντευξης